Ч. 157 Пятниця 16 (28) липня 1893. Рôкъ III.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои".

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Адміністрація: улиця Чарнецкого ч. 8.

Редакція: ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованй.

Рекламаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

Передплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои" и въ ц. к. Староствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Анкета промыслова.

Въ понедѣлокъ розпочало ся въ анкетѣ промысловôй переслухуванє знатокôвъ зъ Галичины. Переслухувано именно 10 знатокôвъ, котрыхъ выслали всѣлякій стоваришеня промысловй и ремѣсничій зъ Кракова. На засѣданю анкеты явили ся: Станіславъ Армоловичъ (рѣзники и вудильники); Игнатій Марекъ (кравцѣ); Станіславъ Реманъ (коминярѣ); Романъ Хмурскій (столярѣ); Станіславъ Дроздовскій (будôвельники и мулярѣ); Левъ Балукъ (пекарѣ); Францъ Лєнертъ (гостинники и шинкарѣ); Юрій Вернеръ (стоваришеня промысловцѣвъ выробляючихъ товары изъ шкôры); Вінкентій Ґрафъ (тапіцеры, торбарѣ и куферники); Мутковскій (малярѣ и лякерники). Знатоки Вернеръ и Лєнертъ вôдповѣдали по нѣмецки, прочій знатоки по польски а предсѣдатель анкеты пос. Вайґель и пос. Соколовскій служили имъ за товмачѣвъ. Зъ рускихъ товариствъ промысловыхъ и ремѣсничихъ, о скôлько намъ звѣстно, завôзвано до высланя своихъ репрезентантôвъ товариство „Зорю" у Львовѣ и „Гараздъ" въ Яворовѣ. — Вчера переслухано знатокôвъ: Липиньского зъ Нового Санча, Опехальского (кравця) зъ Бялои, Енґліша друкаря зъ Кракова; р. кат. о. Пастора зъ Радимна; Старского зъ тов. Gwiazda въ Краковѣ; Хилевского инжинера, Ганушa, нотаря зъ Ланцута; Бішофа помôчника торговельного зъ Кракова.

На перше пытанє, чи доказъ уздôбненя маѥ бути доповненый черезъ заведенє обовязкового испыту майстрôвъ и челядникôвъ, вôдповѣвъ знатокъ Марекъ, що такъ. Знатокъ Хмурскій бувъ также за тымъ и домагавъ ся еще, щобы заведено ще т. зв. „майстерштіки" и „ґезельштіки" (середновѣчный звычай, якій практикувавъ ся въ Нѣмеччинѣ сотки лѣтъ тому назадъ и коли то н. пр. той, що хотѣвъ бути майстромъ слюсарскимъ, мусѣвъ зробити такій штучный замокъ, що его не мôгъ нѣхто отворити, а челядникъ столярскій мусѣвъ н. пр. лѣзти ажь на самъ вершокъ вежѣ и тамъ рѣзати дошку пилкою). — Реманъ жадавъ утвореня фаховои комісіѣ испытовои, зложенои зъ референтôвъ цеховыхъ. — Дроздовскій жадавъ, щобы челядники робили испытъ зъ робôтъ декорацiйныхъ, а майстры испытъ теоретичный и практичный та щобы выказали ся шестилѣтною практикою. — Ґрафъ промавлявъ такожъ за „майстерштіками" и домагавъ ся точного розрôзнюваня тапіцерôвъ вôдъ декораторôвъ и продуцентôвъ матерацôвъ и ковдеръ. — Балукъ промавлявъ за испытомъ для пекарѣвъ.

Пос. Найберъ пытавъ Хмурского, чи столярь може мати такожъ точильню а Хмурскій сказавъ на то, що точильня належить до промыслу токарского. — Найберъ: А коли столярь потребуѥ точильнѣ до выконченя своеи роботы? — Хмурскій: то нехай роботу робить токарь. — Найберъ: То тогды такй дверѣ якъ онъ-тй, мусѣли бы насамперéдъ ити до столяря, вôдтакъ до токаря, дальше до рѣзбаря, до слюсаря, до мосяжника, до лякерника, до того що ихъ малює а наконець ще до промысловця перевозового и такъ треба бы ажь вôсѣмъ окремыхъ промысловцѣвъ, щобы одній дверѣ зробити; тобы була красна робота! — Хмурскій: Такъ повинно бути. — Найберъ: Тогды бы вже така фірма якъ братя Тонетъ въ Корічанѣ була неможлива, бо она не могла бы тамъ всѣхъ тыхъ промысловцѣвъ знайти. Фабрики въ краю треба бы тогды за всяку цѣну позамыкати. — Хмурскій: Нехай собѣ фабрика держить вôдповѣднихъ майстрôвъ. Хмурскій обстававъ дальше при тôмъ, щобы кожде ремесло, выконуванє самостôйными ремѣсниками, выконували лишь тй ремѣсники, а не щобы оденъ мавъ право все робити.

Знатокъ Лєнертъ бувъ тому рѣшучо противный и казавъ, що не може нѣякъ згодити ся зъ поглядами Хмурского, бо мы бы тогды самй себе въ нужду пхали, колибъ хотѣли то перевести. Галичину треба бы хиба хиньскимъ муромъ обвести, щобы не було заграницѣ, бо саме мыто не помогло бы нѣчого. Угорщина засыпалабы насъ своими продуктами и Галичина зубожѣла бы зовсѣмъ, колибъ и такъ не многй предприємства хотѣло ся зруйнувати. Мы въ Галичинѣ маємо замало предприємчивого духа и за мало капіталу, щобы выдержати конкуренцію зъ заграницею.

Пос. Ебенгохъ пытавъ Лєнерта, чи не зруйновано бы въ Галичинѣ боднарство, наколибъ броварникамъ вôльно було робити собѣ самымъ бочки. — Лєнертъ: Скоро броварникамъ не вôльно буде робити собѣ самымъ бочки, то они будуть ихъ спроваджувати зъ заграницѣ. — Ебенгохъ: А чи въ Галичинѣ нема боднарѣвъ? — Лєнертъ: Боднарство стоить у насъ на досыть высокôмъ степени, але все таки великй броварѣ, якъ н. пр. въ Окоцимѣ, мають свои боднарнѣ. Тамъ могла бы прецѣ бути яка боднарня пôдъ управою якого майстра. — Пос. Найберъ: Найбôльша пивоварня въ Австріи Дрегера (въ Швехатѣ коло Вѣдня), каже робити собѣ бочки въ Монаховѣ. Пос. Люеґеръ: То дуже сумно! (Знатоки на то: Дѣйстно, дуже сумно!)

Знатокъ Армоловичъ казавъ, що въ цеху рѣзницкôмъ въ Краковѣ заведено вже испыты для челядникôвъ, а также и при вызвôлюваню майстрôвъ поступаѥ ся точно. Вôнъ навѣвъ такожъ оденъ примѣръ, що въ Краковѣ дано концесію на выроблюванє вудже-

---

10)

Село Золоторобôвъ.

Хороша и правдива исторія для школы и дому.

Зъ нѣмецкого. — Генриха Цшоккого.

(Дальше).

Диво въ селѣ ставало чимъ разъ бôльше, бо коршмы стояли майже порожнй. Въ недѣлю не було чути, щобы хтось на кругольни гравъ въ круглѣ, не було чути, щобы хтось клявъ або реготавъ ся. Въ карты майже вже нѣхто не гравъ. Коршмарямъ въ пивницяхъ все пиво скваснѣло, бо нѣхто его не пивъ. Бôльша часть господарѣвъ сидѣла дома коло жѣнокъ и дѣтей або ишла подивити ся на поле, та радила вôдтакъ, що якъ робити, щобы було лѣпше. Тй, що давнѣйше були найбôльшй гуляки, стали ся теперь такй поважнй, якъ колибъ постарѣли, а тй, що давнѣйше не знали бôльше нѣчого лишь розпусту, ишли теперь до церкви и молили ся. Иншй знову, що давнѣйше лишь вылежували ся або дармували, працювали теперь вôдъ рана до ночи, або на чужôмъ за заплату або таки на своѣмъ поли.

Коршмарь зъ пôдъ „чорного орла", кôлько разôвъ въ недѣлю подивить ся на порожнй лавки та столы въ коршмѣ, то ажь руки ломить и мало не плаче та каже: „Чи тй люде подурѣли, чи що имъ такого? Що имъ такого стало ся? Такъ не може бути дальше. При такихъ порядкахъ годѣ вже честному чоловѣкови жити на свѣтѣ. Та поганй настали якйсь порядки. Треба въ селѣ завести иншй порядки!"

А начальникъ громады, Наливайко, каже: „Коли буде такъ дальше, то прийде ся коршму замкнути. Але знаю я добре, що то змова противъ мене. Хотять мене зруйнувати. Але чорта зъѣдять! Скорше пôде цѣле село зъ торбами. Кобы я лише довѣдавъ ся, хто то таке придумавъ.

Навѣть панъ-отцеви въ селѣ впало то въ очи. Вôнъ говоривъ разъ въ недѣлю довгу проповѣдь о христіянскôмъ вôдродженю. Теперь же вôдъ якогось часу переслѣдувала его старшина громадска, де и якъ лишь могла, робила ему всякй збытки, ба, й перестала ходити до церкви.

Коршмарь зъ пôдъ „чорного орла" продававъ пиво, що ему скваснѣло, о половину дешевше; вôнъ мѣшавъ вино, щобы було мôцнѣйше, солодивъ его, и плативъ що недѣлѣ музыкантôвъ, котрй мусѣли грати веселои, але зъ тыхъ трицять и двохъ господарѣвъ не показувавъ ся нѣхто, анѣ они, анѣ ихъ сыны и доньки.

Коршмарь зъ пôдъ „льва" старавъ ся такожь притягнути людей до себе, бувъ для всѣхъ дуже щирый, наливъ иноди яку чарку и за дармо та пытає: „Чомъ ты вже не заходишь до мене пити?" А люде вôдповѣдали ему: „Нема грошей!" Тогды казавъ вôнъ: „Що то грошѣ! То дурниця! Тажь я не такій, поборгую. Вы прецѣ маете у мене вѣру". — Але люде все таки не заходили до коршмы. А вôнъ ставъ тогды лютити ся и каже: Чекайте, коли вы такй, то й я вамъ покажу, що я значу! Попамятаете вы ще коршмаря Наливайка!

15. Заводять ся довговй книги. Каса ощадности и громадска кухня.

Але по якôмсь часѣ ставъ оденъ або другій зъ тыхъ бѣдныхъ людей, що належали до союза золоторобôвъ, заходити потайкомъ до учителя и жалувати ся передъ нимъ на свою нужду. Декотрый казавъ: Отъ видишь, Володку, я додержую точно присяги, хочь якй они тяжкй. Вже пôвъ року, вôдъ коли я молю ся и працюю; вже пôвъ року, вôдъ коли я переставъ пити и грати въ карты та заводити сварню. Моя хата така чистенька, що ажь любо, та й жѣнка и дѣти носять ся чисто. Нѣхто не може жалувати ся на мене. Але старшина громадска допѣкає менѣ всѣлякими способами. Я одному або другому дещо виненъ. Теперь же грозять они менѣ, що выкинуть мене зъ хаты, коли имъ не заплачу, або не буду у нихъ пити. Дай раду, Володку, бо не додержу присяги. За шѣсть и пôвъ року буду мати грошей досыть; позичь же менѣ теперь, я тобѣ вôдтакъ вôддамъ".

нинъ якомусь слузѣ зъ лагнѣ, котрый не мавъ и попятя о своѣмъ ремеслѣ, и нѣчо не помогло, хочь стоваришенє вудильникôвъ противъ того протестувало. Армоловичь домагавъ ся также, щобы заведено строгій надзôръ надъ мясомъ доставлюванымъ зъ околицѣ и щобы за то вôдповѣдавъ ветеринарь.

Знатокъ Мутковскій розповѣдавъ, що польскій король Иванъ Казимиръ надавъ бувъ малярямъ привилей такожь лякерувати и малювати стѣны. Вôнъ жалувавъ ся на то, що теперь той привилей нарушує ся. Малярѣ жиють теперь лишь зъ того, що малюють вывѣски, бо склярѣ и малярѣ комнатнй забрали имъ всю роботу. Малярство пôдупадає теперь що разъ бôльше а до того приходить и ся обставина, що замѣсть малювати комнаты, оббивають ихъ тапетами. Вôнъ жалувавъ ся ще й на то, що при будовѣ публичныхъ будынкôвъ, якъ н. пр. будынкôвъ почтовыхъ а навѣть монастырôвъ уживає ся нефаховыхъ людей; при будовѣ войсковыхъ будынкôвъ уживають навѣть воякôвъ.

Переглядъ политичный.

Взôрцевый статутъ для громадскихъ и повѣтовыхъ касъ ощадности зъ р. 1872 перероблено теперь у Міністерствѣ справъ внутрѣшныхъ. Въ новôмъ статутѣ дозволено на льокованє фондôвъ касъ въ акціяхъ тыхъ дорôгъ зелѣзныхъ, котрыхъ опроцентованє и амортизацію держава взяла на себе, а также въ облиґаціяхъ перщеньства всякихъ дорôгъ зелѣзныхъ. На тй паперы будуть могли касы ощадности давати такожь позычку.

Палата торговельна въ Градци старає ся, щобы правительство стягнуло зъ обѣгу 50-риньсковй ноты, бо послѣдными часами появило ся дуже богато фальшивыхъ тыхъ нотъ.

Правительство нѣмецке не хоче знизити мыта вôдъ збôжа зъ Росіѣ, а то — кажуть — длятого, щобы рôльникамъ нѣмецкимъ вынагородити се, що голосували за предложенемъ вôйсковымъ. Российско-нѣмецка вôйна мытова готова розпочати ся вже зъ днемъ 1 серпня. Нѣмеччина наложить на российскй выробы 50% додатку мытового. Въ берлиньскихъ кругахъ политичныхъ представляють сю справу такъ, що теперь въ Россіи взяла верхъ партія воѣнна и она пре царя до вôйны мытовои. Та вôйна має значенє межинародне; ситуація взагалѣ поважна.

Князь прускій Генрихъ буде на осѣнныхъ маневрахъ италіяньскои арміѣ, а наслѣдникъ италіяньского престола поѣде у вересни на маневры нѣмецкои арміѣ и буде въ гостяхъ у цѣсаря нѣмецкого, великого князя баденьского и короля віртемберского.

Въ справѣ сіямскôй доносять, що Нѣмеччина стане по сторонѣ Анґліѣ, коли бы прийшло до крайности въ тôй справѣ. На Сіямъ будуть Французы нападати и зъ моря и сушѣ. Анґлія присылає щоразъ бôльше кораблѣвъ на воды сіямскй.

Новинки.

Львôвъ дня 27 липня.

— **Вѣсти личнй.** Найдост. Архикнязь Леопольдъ Сальваторъ разомъ зô своєю Женою вернули до Львова. — Є. Е. п. Намѣстникъ приѣхавъ нинѣ зъ Буска до Львова, щобы бути на похоровѣ пок. Міністра вôйны.

— **Помноженє полкôвъ кавалєріи.** Австрійске правительство рѣшило зъ огляду на численну кавалєрію российску, розложену вздовжь границѣ галицкои, збôльшити число полкôвъ своеи кôнноты. Міністерство вôйны постановило, щобы зъ днемъ 1 сѣчня 1894 р. утворити три новй полки уланôвъ: два зъ Галичины, а одинъ зъ Чехіѣ. Є. Вел. Цѣсарь санкціонувавъ вже сю ухвалу міністерства. Новй полки мають стояти залогою въ Галичинѣ и будуть придѣленй до львôвского и до перемыского корпуса.

— **На будову руского народного театру** надôславъ п. К. Денега зъ Яструбичь 5 зр. 25 кр., зôбранй при благословеню дзвона въ громадѣ Волсвинѣ, повѣта сокальского.

— **Про побутъ руского театру въ Яворовѣ** пишуть дальше такъ: Годѣ менѣ широко розказувати про успѣхи театру нашого въ послѣдныхъ дняхъ въ Яворовѣ. Найлучшимъ доказомъ добрыхъ успѣх въ єсть фактъ, що публика мѣсцева и дооколична вôдносить ся до штуки нашои дуже симпатично, щѣльно заповняє салю, а опускаючи єѣ, говорить о розвою театру нашого не лишь зъ повнымъ вдоволенємъ, але и зъ щирымъ одушевленємъ. Побôчь интеліґенціѣ мѣсцевои безъ рôзницѣ народности, громадить театръ нашь въ значнôмъ числѣ и интеліґентну часть патріотичного мѣщаньства Яворôвского. На „Запорожци“ не стало мѣсць. Духовеньство доохрестне прибуло въ супроводѣ численныхъ селянъ мимо того, що кождый, радъ хорошôй погодѣ, заходить ся въ ґаздôвствѣ и доповнює занедбану черезъ безнастанну слоту роботу. Вже то у тôмъ Яворовѣ зъ-давна удержує сь не лишь добрый духъ рускій, але и примѣрна гармонія межи обома народностями. Не хочу хвалити, але мушу признати, що гармонію ту пôдъ теперѣшну пору пôддержують и розвивають мѣсцевй сферы политичнй и автономічнй дуже старанно. Менѣ не довелось нѣ разу чути яке небудь нарѣканє зъ однои або другои стороны. Въ товариствахъ почуєшь слово руске на устахъ Поляка, рôвно якъ польске на устахъ Русина. Повѣтова рада ухвалила на будову театру руского 200 зр., а сказано менѣ, що въ єѣ слѣдъ вступить и рада мѣска. Интеліґенція руска нарѣкає лишь, що секретаріятъ комітету до збираня складокъ на будову театру руского доси не надôславъ нѣ однои купоновои книжочки. Надѣємось, що та рôвнодушнôсть буде надоложена. Театръ нашъ перебуде въ Яворовѣ ще сей и другій тыждень. Представленя вôдбувати муть ся, якъ звычайно, вô вторки, четверги, суботы и недѣлѣ. Вôдтакъ переѣде трупа до Любачева.

— **Выдѣлъ Рускои Бурсы Тернопôльскои** подає симъ до загальнои вѣдомости, що зъ початкомъ р. шк. 1893/4 знайде 60 питомцѣвъ, котрй мають намѣръ ходити до школъ въ Тернополи, помѣщенє въ Бурсѣ Рускôй пôдъ слѣдуючими условями: I. Родичѣ а взглядно опѣкуны мають найдальше до 15 серпня с. р. надôслати свои прошеня до Выдѣлу Рускои Бурсы Тернопôльскои на руки предсѣдателя д-ра Володимира Лучаковского. До прошень треба прилучити. а) свѣдоцтво школьне зъ послѣдного курсу; б) декларацію, що зобовязують ся мѣсячно доплачувати: а) убогй 7 зр. б) заможнй 12—20 зр. в) свѣдоцтво убожества, доплачуючй же мѣсячно 12 зр. и бôльше не предкладають свѣдоцтва убожества. II. Вôдъ кандидатôвъ вымагає ся а) бодай вдоволяючого успѣху въ наукахъ и доброи ноты въ обычаяхъ, б) доброго здоровля. Бувшй питомцѣ якъ такожь ученики зъ громадъ, котрй рôкъ рôчно причиняють ся датками на Бурсу, мають перщеньство. - III. Родичѣ принятого до Бурсы питомця обовязанй при вступѣ а) вложити вписового 2 зр. 50 кр. (за зужиткованє инвентаря), б) декларовану квоту складати мѣсячно зъ горы, в) всякй грошѣ на потребы шкôльнй питомця складати на руки управителя, г) хотячй учити ся музики мають платити 1 зр. на учителя музики мѣсячно. IV. На вступѣ до Бурсы мають питомцѣ выказати ся достаточнымъ бѣлємъ, 6 паръ бѣля, сѣнникъ, подушку, ковдру и накрывало на лôжко, 3 ручники, 3 пошевки, 2 пары чôботъ, одежу зимову и лѣтну (барвы ґранатовои). Хотячй отримати вôдповѣдь на свое прошенє повиннй долучити карту кореспонденційну або марку почтову на 20 кр. (на прилоги за почтовымъ рецепісомъ). Питомцѣ одержать а) помешканє, харчь, опалъ, свѣтло, послугу, пранє, б) доглядъ надъ наукою вôдъ домашныхъ инструкторôвъ, в) науку спѣву хорального безплатно, г) купѣль въ закладѣ, д) нагоду придбати иншихъ вѣдомостей теоретичныхъ и практичныхъ. Управляти выхованємъ питомцѣвъ и наглядати лично надъ домашнымъ и товариским поведенємъ буде о. Володимиръ Громницкій, котрый удѣлить родичамъ всякй близшй поясненя. — Вôдъ выдѣлу Тернопôльскои Рускои Бурсы. — *Д-ръ В. Лучаковскій.*

— **Шевцѣ вѣденьскй** змовили ся, продавати дорожше, якъ доси, свои выробы. На зборахъ у Вѣдни тому кôлька днѣвъ 35 фабрикантôвъ приступило до змовы. До нехъ мало пристати такожь богато фабрикантôвъ въ цѣлои Монархіѣ. Цѣны мають бути высшй о 5 до 10 прц.

— **Зъ повѣта мостиского** доносять намъ, що въ недѣлю дня 23 липня, въ тôмъ самôмъ часѣ, коли хмароломъ знѣвечивъ небрукованй улицѣ львôвскй, навѣстила страшна буря такожь повѣтъ мостискій, а градъ

А Володко на то: „Четверта присяга каже: Моли ся и працюй та не роби довгôвъ. Менѣ не вôльно грошей позычати. Але побачимо, кому и кôлько ты виненъ; вôдтакъ подумаємо, якъ бы то вылѣзти зъ бѣды“.

Сказавши то взявъ вôнъ перо и папѣръ до рукъ, сѣвъ собѣ и списувавъ все, що ему вôдповѣдали на єго пытаня. А вôнъ пытавъ кождого окремо: „Кому ты виненъ? Кôлько и на якій процентъ? На що ты зробивъ той довгъ и яку давъ поруку за него?“

Коли вже знавъ весь довгъ якого чоловѣка, то пытавъ ся знову: Чимъ заплатишь? Кôлько можешь ты або твоя жѣнка и дѣти на тыждень заробити? Кôлько маєшь поля и худобы? та кôлько можешь продати зъ того, що тобѣ середного року зародить ся? Чимъ живить ся цѣла твоя родина? Кôлько вамъ треба поживы на тыждень а кôлько на оденъ день? Якъ стоить дѣло зъ одежею, бѣлємъ та знарядами? Що треба конче справити и въ чôмъ можна безъ шкоды щадити?

То все бравъ Володко вôдъ кождого точно на папѣръ. Ажь теперь показали ся добре всѣ недбалй господарства, бо неоденъ господарь навѣть не знавъ, кôлько виненъ, и не мавъ нѣчого записаного. Треба ажь було у вѣрителѣвъ розвѣдувати. Неоденъ мусѣвъ платити й три або й чотири та пять залягаючихъ процентôвъ. Треба було насамперед поплатити проценты. Дехто мусѣвъ старшинѣ громадскôй, вôдъ котрои зычивъ грошѣ, платити навѣть вôсѣмь або й дванацять вôдъ ста. Володко мусѣвъ ити до мѣста и позычати тамъ грошей на три або й чотири процентъ и добре наговорити ся, щобы було вôдтакъ чимъ посплачувати лихварѣвъ и не дати бѣднымъ людемъ зруйнувати ся черезъ лихву. Неоденъ мавъ навѣть бôльше довгôвъ якъ маєтку. Трудно було що порадити. Але Володко додававъ всѣмъ вôдваги и казавъ: „Щадѣть и працюйте, а при помочи Божôй выдобудете ся зъ довгôвъ, лишь у всѣмъ слухайте моеи рады!“

Ажь теперь видѣвъ вôнъ, якъ тй люде зле господарили, а то и людемъ и єму було дуже прикро. Ажь теперь дôзнавъ ся кождый, кôлько у него правдивого маєтку по вôдтягненю всѣхъ довгôвъ. А того було такъ маленько, що на нихъ ажь шкôра дрожала вôдъ страху. Теперь вже всѣ були готовй щадити и працювати. Але якъ до того взяти ся?

Трудно сказати, кôлько Володко мавъ зъ ними муки. Але та мука робила єму радôсть, бо зъ него бувъ правдивый чоловѣколюбець. Кождому господареви зробивъ вôнъ книжочки, въ котрыхъ записували ся всѣ домашнй выдатки и довги и кождый мôгъ зъ нихъ видѣти, яке єго майно. Вôдтакъ пôшовъ вôнъ знову до мѣста и постаравъ ся о всѣляку роботу для старшихъ и для дѣтей. Поволи и то єму удало ся. Що заробляли за ту роботу, мусѣли черезъ цѣлый тыждень записувати и щадити. Декотрй давали Володкови грошѣ на сховокъ; иншй вôддавали єму що тыждня, щобы вôнъ сплачувавъ выпозыченй для нихъ грошѣ.

Коли такъ кôлькохъ робило и Володко мавъ вже при купцѣ сто й кôльканацять золотыхъ, то подумавъ собѣ: „На що мають тй грошѣ лежати безъ хôсна? Колибъ они якій процентъ приносили, то можна бы тымъ помогти бѣднымъ людемъ безъ ихъ труду знову до якогось зыску и зменшити ихъ довги“.

Вôнъ зробивъ собѣ книжку, въ котрôй записувавъ, кôлько кождый изъ свого зарôбку на тыждень заощаджувавъ. Зъ тымъ пôшовъ вôнъ до мѣста и намовивъ тамъ одного честного пана, щобы вôнъ бравъ вôдъ него що мѣсяця заощадженй грошѣ на проценты, бо то для бѣдныхъ але ощадныхъ людей. Бувъ то богатый купець, котрый пôдпиравъ все, що добре. Вôнъ бравъ грошѣ и дававъ ихъ на проценты, а коли зъ процентôвъ при концѣ року призбиралась знову якась сума, то вôнъ додававъ єѣ до капиталу и такъ йшли знову проценты вôдъ процентôвъ. А Володко записувавъ все въ свою книжку щадничу дома, кôлько хто изъ свого удѣлу має проценту.

Але то було велике щастє, що тй госпо-

величины лѣскового орѣха зруйнувавъ зовсѣмъ засѣвы въ Крукеничахъ, Хлипляхъ, Судковичахъ, Вешенцѣ, Пôдлѣскахъ, Самникахъ, Чижовичахъ, Мистичахъ, Вовчищовичахъ и Волосковѣ. Вихоръ бувъ такій сильный, що въ Судковичахъ валивъ на землю старû дерева, а въ Пôдлѣскахъ будынки.

— **Князь индійскій** Магараджа Таітаи Браґа 19 лѣтный молодецъ, приѣхавъ до Бріндізі на свое нещастє, бо тамъ єму вкрали скринку, въ котрôй мавъ грошѣ и дорогоцѣнности, вартости звышъ 100 тысячѣвъ лірôвъ. Магараджа такъ собѣ то взявъ до серця, що отруивъ ся въ розпуки.

— **Доля выхрестки.** Тому зъ рôкъ выхрестила ся у Львовѣ въ церквѣ св. Юра молода, гарна жидôвка, донька шинкаря зъ Угерска пôдъ Стрыємъ, и выйшла за мужъ за молодого парôбка. Молоде подружє осѣло на ґрунтѣ въ родиннôмъ селѣ, а щобы не дати нагоды жидамъ пôмститись за вôдступство вôдъ вѣры, постановило не выходити зô свого села. По роцѣ, коли вже фанатизмъ релиґійный у давныхъ одновѣрцѣвъ выхрестки повиненъ бувъ притихнути, вôдважилась молода выхрестка пôти на торгъ до Стрыя тому тыждень. Хочь она носить ся зовсѣмъ по селяньски, таки жиды стрыйскû спôзнали єѣ, обступили довкола и стали бити та кричати. Якъ бы не поліцаѣ та жандармы, були бы єѣ живою не пустили. А такъ якось выдерли єѣ зъ рукъ напастникôвъ и передали громадѣ селянъ, що вертали такъ якъ и она до Угерска. Въ часѣ тои авантуры увязнено якусь жидôвку, що найбôльше кидалась на выхрестку та ще хотѣла єѣ обôкрасти. Доносить о тôмъ Przegląd.

— **Якû теперь новû каменицѣ ставлять,** найлѣпшій доказъ бувъ у Краковѣ. Мы вже писали, що тамъ въ зовсѣмъ новôй каменици завалила ся стѣна та людей позабивала. Варто послухати бôльше о тôй пригодѣ. Сторожа огнева шукала цѣле рано пôдмайстра Лесняка и помôчника мулярского Дзика, котрыхъ присыпало румовиско. Въ полудне мусѣла сторожа занехати дальшу роботу, бо и їй не було безпечно. Тымчасомъ чують, Леснякъ кричить десь пôдъ румовискомъ: Ратуйте мене, я ту! Комісарь поліціѣ п. Банахъ закликавъ знов сторожу, стали копати, и найшли Лесняка, але вже неживого. Вôнъ сидѣвъ, голову мавъ легко схилену, а надъ нимъ бувъ бальокъ. Пôдъ тымъ бальокомъ вôнъ мôгъ жити и таки живъ, ажь якъ стали до него добувати ся, румовиско засыпало его и задушило. Теперь стали шукати Ивана Дзика. Але инжинеры оглянули каменицю и сказали, що дуже небезпечно шукати за Дзикомъ, бо каменица може леда хвиля завалити ся та ще бôльше людей позабивати. И такъ бѣдный Дзикъ лежить десь въ румовиску. Стѣны каменицѣ розходять ся на два боки, дахъ розрываѣ ся, стовпы падуть — добрû каменицѣ теперь ставлять, безпечно въ нихъ мешкати...

— **Нещасна пригода.** Властитель дôбръ Плотича коло Зборова Андрѣй Цизѣньскій ѣхавъ дня 22 с. м. човномъ по ставѣ зъ двома парôбками. На ставѣ захопивъ ихъ сильный вихоръ и злива. Човенъ перевернувъ ся и всѣ три втопили ся. Доси не вôднайдено ще тѣлъ нещасныхъ.

— **Продажь жѣнки.** Молодый мѣщанинъ шидловецкій Кароль Бадовскій оженивъ ся тому рôкъ зъ дуже порядною дѣвчиною, але мати єго все казала єму, що вôнъ вартъ лѣпшои жѣнки, — и тому постановивъ вôнъ позбути ся жѣнки. Прийшло єму на думку продати жѣнку. Въ Шидлôвци на ярмарку дня 12 с. м. вподобавъ собѣ дуже коня въ одного жида, постановивъ єго купити и заплатити жѣнкою. Каже жидови, що хоче єму за коня дати жѣнку. Жидъ згодивъ ся. Кôнь бувъ вартъ 20 рублѣвъ, Бадовскій чувъ ся троха скривдженымъ, бо жѣнка чей же бôльше варта. Каже жидови доплатити 5 рублѣвъ; той доплативъ, бо мавъ въ тôмъ свôй рахунокъ. Отже выпили могоричь, Бадовскій бере коня а жидъ жѣнку — а все при свѣдкахъ. Бадовска не знала, що добрый чоловѣкъ спродавъ єѣ та ще такъ тано, отже видить, що не переливки, давай втѣкати. Зловивъ єѣ жидъ, веде до дому. Она єго просить, щобы єѣ пустивъ, бо она хоче забрати одежу и що зможе зъ дому, а потôмъ уже сама верне. Лакомый жидъ пустивъ єѣ, а она побѣгла до поліціѣ и дала знати о всѣмъ. Поліція — розумѣє ся — не хотѣла признати такого торгу, Бадовску пустили до родины, а Бадовского и жида-купця замкнули тамъ, де порядныхъ людей не замыкають.

Господарство, промыслъ и торговля

Станъ засѣвôвъ у всхôднôй Галичинѣ.

Въ Косôвскôмъ пшеницѣ мѣрнû, жита середнû, ячмена лихû, вôвсы середнû, бульба середна, луки знаменитû и вже зачали мѣсцями косити.

Въ Лѣськôмъ пшеницѣ знаменитû, жита и ячмена середнû, вôвсы, гороги, бобы, бобики добрû, бульбы досыть добрû.

Въ Львôвскôмъ рѣпаки злû, пшеницѣ середнû, такъ само жита, ячмена и вôвсы добрû, бульбы рôвножь. Сѣно гниє на покосахъ и копицяхъ.

Въ Мостискôмъ пропали пшеницѣ и ячмена, котрû впрочôмъ суть добрû, комашня въ значнôй скôлькости, именно пôзнѣйшû пшеницѣ. Впрочôмъ станъ засѣвôвъ переважно добрый.

Въ Пôдгаєцкôмъ рѣпаки мѣрнû, пшеницѣ и ячмена знаменитû, жита добрû, вôвсы добрû, бобы, бобики и вики знаменитû, кукуруза середна, бульба добра. Дощѣ безперерывнû не дають робити коло сѣна, бульбы,ораня и тп. Въ Пôдгайцяхъ, Загайцяхъ, Новосѣлцѣ, Монзелôвцѣ, Гниловодахъ падавъ дня 10 с. м. градъ и зробивъ значну шкоду. На низшихъ лукахъ розлила знову вода, але сѣно вже въ копицяхъ, тожь невелика шкода.

Въ Перемыскôмъ пшеницѣ середнû, прочû засѣвы добрû, бульбы мѣрнû, въ значнôй части выгнили.

Въ Перемышляньскôмъ пшеницѣ добрû, жита мѣрнû, ячмена середнû, вôвсы, горохи добрû, гречки и проса лихû, бульбы добрû. Иржа появила ся на банатцѣ. Бульбу и бураки присѣла була дуже хопта, але вже обсапанû. Борозняки роблять шкоду въ буракахъ. Сѣна трета частина пропадає за-для замуленя, проче косить ся и середне.

Въ Рогатиньскôмъ пшеницѣ буйнû, жита зачинають жовкнути, колося много щербатого, вôвсы и ячмена буйнû але доломъ зачинають жовкнути, горохи и бобы цвитуть гарно; ранна бульба цвите але годѣ єи обсапати, капусты гарнû.

Въ Рудецкôмъ пшеницю обсѣла иржа, а що градъ зробивъ значнû шкоды, то станъ єѣ дуже слабый. Жито зле вôдцвило, ячмена вымокли, бульба добра.

Въ самбôрскôмъ пшениця ледви въ 30% выколосила ся, прочу знищила комашня, жито въ многихъ мѣсцяхъ пôдмокло и збѣлѣло, вôдтакъ не цвило, а на певно можна приняти 20% на нѣнащо. Рѣпакъ обсѣли мшицѣ. Бракъ робôтника великій; бульба, бураки, морковь, кôньскій зубъ въ многихъ мѣсцяхъ ще не обсапанû. Сѣна кошенû, покôсъ бувъ дуже добрый але слота много сѣна попсовала.

Въ Скалатскôмъ появилась на колосю пшеницѣ иржа, ячмѣнь въ значнôй части вылягъ, жита добрû. Бульба добра.

Въ Сокальскôмъ рѣпакъ досыть добрый, пшеницѣ слабû, бо въ часѣ цвѣту ливъ дощь, ячмена добрû, кукурузы лихû, бульбы середнû. Покôсъ сѣна обильный, але лежавъ довго на слотѣ тожь и зôгнивъ.

Въ Станіславôвскôмъ пшениця слаба; дощѣ, що зачались вôдъ 20 мая, поправили рôстъ засѣвôвъ, але намолоту доброго не можна надѣяти ся. Картофлѣ лихû, бураки такожь, сѣно замулене и дуже лихе.

Въ Стрыйскôмъ пшеницѣ переважно добрû, въ житѣ много щербатого колося, вôвсы и ячмена знаменитû, на мокрыхъ грунтахъ середнû, кукурузы цѣлкомъ вымокли.

Въ Тернопольскôмъ рѣпаки мѣрнû и лихû, прочû засѣвы переважно добрû.

Въ товмацкôмъ станъ всѣхъ родôвъ збôжа добрый, окоповыхъ ростинъ середный.

Въ Залѣщицкôмъ пôзнѣйшу пшеницю обсѣла комашня. Жита щербатû, впрочôмъ всѣ иншû засѣвы середнû, бульба такъ само.

Въ Золочѣвскôмъ пшеницѣ знаменитû, жита добрû и ячмена добрû, бульбы лихû.

Въ Жовкôвскôмъ на пшеници и житѣ иржа, крôмъ того на пшеници снѣть; ячмена середнû, вôвсы добрû, бульба гниє.

Въ Жидачѣвскôмъ пшеницѣ знаменитû, жита добрû, ячмена знаменитû, вôвсы добрû, горохи и бульба знаменитû.

дарѣ и ихъ дѣти, коли дôставали роботу, й могли робити та що нѣхто зъ нихъ не слабувавъ. Давнѣйше такъ не бувало, бо коли хто въ недѣлю перепивъ ся, то въ понедѣлокъ болѣла єго голова та млоило и вôнъ не бувъ способный до роботы. А що теперь всѣ мыли ся и чесали ся та чисто коло себо ходили, то й всякû недуги не такъ легко ихъ брали ся, бо слабости и недуги — то, бачите, природнû кары и наслѣдки нечистоты.

Коли вôдтакъ Володко розповѣвъ всѣмъ своимъ союзникамъ, що вôнъ заложивъ касу щадничу, и що тû грошѣ, котрû они вôддають єму що тыждня на сховокъ, приносять проценты, то они ажь здивували ся и дуже тымъ зрадѣли. Зъ разу лишь кôлькохъ господарѣвъ приносило свои грошѣ. Але теперь сказавъ оденъ другому, а коли такъ почувъ оденъ, що другій вôдложивъ вже собѣ пятнацять, двацять або й трицять риньскихъ, то й єго вже скортѣло тôлько мати и вôнъ занѣсъ и своихъ трошка грошей до Володка и казавъ: „Чуєшь, мôй любый, чому ты менѣ того не сказавъ, що ты заложивъ щадницю? Вложи тамъ и мои грошѣ, чи ихъ буде богато чи мало, я тобѣ ихъ що тыждня принесу. Коли, бачишь, грошѣ у мене дома, то ихъ якось не хоче прибувати, а коли они пôдъ рукою, то й можуть минути ся. Коли же зôйдуть зъ очей, то й зôйдуть зъ памяти. Коли они не будуть у тебе, то я ще дуже довго не сплачу моихъ довгôвъ“.

Такъ приносивъ кождый що тыждня по трошки, що собѣ вôдложивъ изъ свого зарбôтку и оденъ хотѣвъ бôльше якъ другій зложити до щадницѣ. Декотрû стали навѣть такъ захланнû, що голодували навѣть разомъ зъ жѣнками и дѣтьми, щобы лишь якъ найбôльше грошей призбирати.

То вже гнѣвало учителя и вôнъ ставъ говорити: „Добра то рѣчь, що вы такъ стягаєте ся, але жѣнка и дѣти не повиннû голодувати. Хто добре живить ся, той маѣ й силу и охоту до роботы. Правда, що не одна жѣнка, котра могла бы помагати при роботѣ въ поли або при якôй иншôй роботѣ, мусить теперь дома варити ѣсти. Колибъ такъ для кождого господарства була вже готова страва, то не треба бы дровъ купувати або збирати ихъ въ лѣсѣ и тратити часъ на то, й можна бы ще й що року продавати трохи зъ того дерева, що дає громада и такъ ще й зъ того мати грошѣ. При тôмъ можна бы такожь красно щадити. Але мы возьмемо ся до того иншимъ способомъ.

(Дальше буде.)

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 27 липня. Пôсля урядовыхъ вѣстей вывезено въ червни сего року пять разôвъ тôлько сѣна и соломы зъ Австріѣ, якъ минувшого року. Тому то и заказано вывозити нашу, бо намъ самымъ треба.

Парижь 27 липня. Зъ Сайґону доносять, що ухвалено обсадити войскомъ островы въ Сіямскôмъ заливѣ.

Лондонъ 27 липня. Анґлійска канонірка Plover дôстала приказъ вôдплынути зъ хиньскихъ водъ до скрѣпленя анґлійскои ескадры на сіямскихъ водахъ.

Тульонъ 27 липня. Французскій корабель панцирный „Сесіль“ затопивъ анґлійскій пароходъ „Фернандо“, коли вôнъ переплывавъ пôдчасъ маневрôвъ французскои ескадры. Залогу выратовано.

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій.

Инсераты („оповѣщеня приватнî“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ також для „Ґазеты Львôвскои“ принимає лишь „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.